

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1981/806

Karar No : 1982/41

ÖZET : Bir siyasi parti ile ilişkisi görülen dernek üyesinin işlediği suça ait davanın 2310 sayılı Yasa'nın Ek-1. maddesine göre, Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Ali Arslan Çelebi.

O L A Y : 9.2.1978 günü sanıkların, Ankara Sıhhiye Cihan Sokak 12/1 adresindeki bürolarında, Dernekler Kanunu'na göre teşekkül vücuda getirmeksizin, Toros Obası adı altında bir araya gelerek, bölgedeki esnafları; ülkücü esnaflar, komünistler ve faaliyetleri şeklinde siyasi kanaatlerine göre listeler halinde ayırdıkları, kendi aralarında nöbet çizelgeleri hazırlayıp, bu büroda patlamaya hazır patlayıcı maddeler bulundurdukları, izinsiz teberru toplayıp, sokak hakimiyeti tesis etmek istedikleri, bu şekilde ammenin ve şahısların aleyhine cürüm işlemek için cemiyet teşkil ettikleri, böylece cem-i ianet nizamnamesine muhalefet ve cürüm iktisadına karşı cemiyet teşkil etmek suçlarını işledikleri ileri sürülerek, eylemlerine uyan TCK.nun 189/2., yoluyla 313/2. 1331 sayılı nizamnamenin 30. maddesi yoluyla TC^K.nun 526/1. maddesine göre cezalandırılmaları istemiyle Ankara C. Savcılığı'nca haklarında kamu davası açılmıştır.

Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 687.1978 gününde, 1978/63-173 sayı ile; sanıkların mahkûmiyetlerine karar vermiş, hükmün yerel c. savcısı ve sanıklardan Bora Fatih Özbek vekili tarafından temyizi üzerine, Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 12.9.1978 gününde, 1978/5445-6639 sayı ile; 1630 sayılı Yasa'nın 37. ve 69. maddeleri açıklığı karşısında dernekte dinamit ve patlayıcı madde bulundurma şeklindeki fiillerin 1308 sayılı Yasa'nın ek madde de nazara alınmak suretiyle TCK.nun 264/5. maddesine aykırılık tesbit ettiğinin düşünülmemesi, öteki sanıkların atfedilen suçu işledikleri veya dinamit bulundurma suçuna katıldıkları hakkında mahkûmiyetlerine yeterli delil bulunmadığı halde yazılı şekilde hükümlendirilmeleri bozmayı gerektirdiğinden, temyiz itirazları yerinde görülmeyle, hükmü bu nedenlerden dolayı bozmuş, bozma üzerine yapılan yargılama sonunda: Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 29.12.1978 gününde, 1978/262-377 sayı ile; atılı suçların, sıkıyönetim ilânına neden olan suçlardan bulunduğu, 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre davaya bakmanın mahkemelerinin görevi dışında kaldığı gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiştir.

1Nolu

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı/Askeri Mahkemesi: 13.3.1980 günlü oturumda, yapılan aramalara rağmen bulunamayan sanık Aslan Ali Çelebi ile ilgili davanın öteki sanıklarla ilgili davadan ayrılmasına ve davanın ayrı bir esasa kaydedilmesine karar vermiş, 1980/1329 esasa kaydedilen, sanık Aslan Çelebi ile ilgili davada 12.12.1980 gününde, 1980/1329-496 sayı ile; atılı suçun, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği, Askeri Yargıtay Daireler

Kurulu'nun yerleşmiş içtihatlarına göre davaya Adli Yargı yerinde bakılması gerekeceği görüşüyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece her iki mahkemenin kesinleşen Ali Aslan Çelebi hakkındaki görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığında, Fethi Özduval, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Y. İsmet Ayer, Haluk Yardımcı ve Cezmi Elgin'in katılmalarıyla yaptığı 19.4.1982 günlü toplantıda; geçici raportör Tetkik Hâkimi M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Askeri, Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Güven Sökmen'in Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp, düşünüldü :

Sanığa atılı suç, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmiştir.

Sanıklardan Orhan Yalnız dosyada bulunan 15.2.1978 günlü ifadesinde; milliyetçi görüşe sahip arkadaşlar olarak Ülkü Ocakları Derneği'nin Sıhhiye Şubesini kurmak istediklerini, bu yolda yasal girişimde bulduklarını, civardaki Toros Sokağı gençlerinin Toros Obası adı altında derneklerine katıldıklarını, bu obanın sorumlusunun Mustafa ve Sadık Uysal olduğunu, aidat verecek esnafın tespiti konusunda Toros Obası'nın görev aldığını, sanıklardan Yavuz Özbekçi; aynı günlü ifadesinde, milliyetçi düşüncede olduğunu, aynı görüşteki arkadaşları ile Ülkü Ocakları Derneği'nin Sıhhiye Şubesi'ni kurmak üzere anlaştıklarını, bu yolda yasal girişimde bulduklarını, Sanıklardan Süleyman Akın; Ülkü Ocakları Sıhhiye Şubesi'ne üye olduğunu belirtmişlerdir. Emniyetçe düzenlenen 15.2.1978 günlü fezlekede sanıkların Toros Obası adı altında bir oba teşekkül ettirdikleri, bu obanın da dernek içinde faaliyet gösterdiği, Aslan Ali Çelebi'nin bu mntıkayı iyi tanıması münasebetiyle kendisine bu mntıkada oturan Ülkücü esnafların tesbiti görevinin verildiği, bu sanığın kendi deyimi ile komünist esnaflar ve komünistlerin faaliyetleri konusunda isimler tesbit ederek dernek başkanlığına sunduğu, Toros Obası örgütünün Ali Aslan Çelebi ve Mustafa Uysal tarafından kurulduğu tesbit edilmiştir.

Öte yandan Aslan Ali Çelebi, 13.2.1978 gününde, polise verdiği ifadesinde, sıhhiyede kurulan Ülkü Ocakları Derneği'ne üye olmasının istendiğini, o mntıkada oturduğu için isteği kabul ettiğini, derneğe gittiğini, üye olmadan önce resmi kuruluş olup olmadığını sorduğunu, resmen kurulmuş olduğunun söylenmesi üzerine üye olduğunu, üye aidatı olarak 10 lira verdiğini, keza üye olduktan sonra Yavuz Özbekçi'nin "Sen ülkücüsün, burada faaliyetle,

rin var, bu mntıkada oba başkanlığı yapacaksın" dediğini, bu görevi üstlendiğini, daha sonra da bu görevde yararlı olmadığı için görevden alındığını belirtmekte, 15.2.1978 günü savcılıkta alınan ifadesinde, ise milliyetçi görüşe sempati duyduğunu, bu nedenle Sıhhiye mntıkasında Ülkü Ocakları Şubesi'nin açıldığını duyunca 9.2.1978 tarihinden bir hafta önce dernek lokaline giderek üye olduğunu, Toros Obası örgütünden haberi olmadığını ve bu obada görev üstlenmediğini beyan etmektedir.

Şu hale göre sanığın durumunun 2310 sayılı Yasa'nın Ek-1. maddesine göre incelenmesi gerekmektedir. Sanık Sıhhiye Ülkü Ocakları Derneği'ne üye olduğunu belirttiğine, her ne kadar Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün dosyada bulunan bir yazısında, böyle bir derneğin resmen kurulmuş olmadığı yolunda bir beyan var ise de, yine Ankara Emniyet Müdürlüğü bir başka yazısında bu derneğin kurucuları olan yetkili şahısların Emniyet Genel Müdürlüğü'ne müracaat ettikleri, ancak kimi evrak noksan olduğundan, herhangi bir işlem yapılmadığı, evrakın ilgili- lere iade edildiğinin belirtilmesine, Ülkü Ocakları Sıhhiye Şubesi'ni kurmak amacıyla hareket ederek sanıklarca, Ankara Valiliği'ne başvurulmasına ve Dernekler Kanunu'nun 3. ve 29. maddelerine göre başvuru ile derneklerin tüzel kişilik kazanmasına göre, sanığın bu şekilde tüzel kişilik kazanan derneğin üyesi olduğu ortaya çıkmaktadır.

2310 sayılı Yasa'nın Ek-1. maddesine göre siyasi partilerle ilişkisi görülen dernek yöneticileri ve üyelerinin suçları hakkında yer ve zaman kaydına bakılmadan yargılama yapmaya sıkıyönetim askeri mahkemeleri görevli olduğuna göre, belli bir siyasi parti ile (MHP ilişkisi görülen Ülkü Ocakları Derneği'nde üye olduğu belirlenen sanık hakkında yargılama yapma görevi Askeri Yargı'ya aittir.

Kaldı ki sanıkların beyanlarına göre, Toros Obası adı altında illegal bir örgüt kurulduğu anlaşıldığından, bu örgütün yine belli bir siyasi parti ile ilişkisi bilindiğinden bu konuda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde açılmış davalar olduğu bilindiğinden, davanın bu yönden Askeri Yargı Yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 12.12.1980 günlü, 1980/1329-496 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

.../...

D

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 12.12.1980 günlü, 1980/1329-496 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 19.4.1982 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Kenan Terzioğlu

K. Terzioğlu

Üye

Fethi Özdemir

F. Özdemir

Üye

İsmail Oğuz

İsmail Oğuz

Üye

Nevzat Doğan

Nevzat Doğan

Üye

Y. İsmet Ayar

Y. İsmet Ayar

Üye

Halûk Yardımcı

Halûk Yardımcı

Üye

Cezmi Elgin

Cezmi Elgin

t.ö.

3.5